

ARGUMENT

Dacă e „să spunem lucrurile așa cum sînt”, atunci trebuie să afirmăm foarte clar că, în perioada postsaussuriană, Eugeniu Coșeriu este cea mai importantă și mai complexă personalitate a științelor limbajului din secolul al XX-lea iar opera sa, așa cum remarca Mircea Borcilă, a însemnat „o mutație radicală a orizonturilor teoretice ale lingvisticii contemporane și, ca atare, o adevărată ‘revoluție’, mult mai profundă și mai vastă decît oricare alta efectuată sau numai produsă în această ‘disciplină pilot’ a științelor umane”. Prin temeinica sa pregătire filozofică, prin fabuloasa cunoaștere a cîtorva zeci de limbi clasice și moderne, prin anvergura deschiderii către tot ceea ce înseamnă cultură, printr-o viziune totală asupra limbajului, care îmbină originaritatea cu originalitatea, tradiția cu noutatea, Coșeriu nu poate fi integrat în nici o orientare, școală sau curent aflate succesiv la modă și cu care nu a ezitat să polemizeze, cel mai adesea reproșul vizînd excesiva îngustare a perspectivei. Din acest punct de vedere lingvistul român este figura dominantă a unei pleiade de mari lingviști din care fac parte, printre alții, E. Sapir, L. Bloomfield, R. Jakobson, A. Pagliaro, L. Hjelmslev, A. Martinet sau N. Chomsky. Situat *peste mode și timp*, Eugeniu Coșeriu este autorul unei opere care, *pe cît se poate omeneste prevedea*, va influența decisiv lingvistica și științele limbajului pentru multe secole de acum înainte.

Spre deosebire de alți lingviști, care se concentrează de obicei asupra unui domeniu sau a altuia, Coșeriu a abordat, practic, toate domeniile științelor limbajului: filozofia limbajului, teoria limbii și lingvistica generală; fonologia, teoria gramaticală, semantica lexicală; lingvistica „aplicată” (traducere, corectitudine idiomatice, învățarea limbilor, politică lingvistică) și lingvistica comparată (în special lingvistica romanică); lingvistica vorbirii și lingvistica textului; metalimbajul și discursul repetat; dialectologia, sociolingvistica și stilistica limbii;

teoria lingvisticii istorice, gramatica istorică și istoria limbilor, istoria filozofiei limbajului și a lingvisticii istorice, gramatica istorică.

Eugeniu Coșeriu este un „uomo universale”, dar nu în sensul renașcentist al sintagmei, ci prin faptul că așază propriul domeniu de cercetare în perspectivă universală și în strânsă legătură cu toate domeniile cunoașterii: „Nu mai este posibil, astăzi, omul Renașterii, pentru că, între timp, cultura a devenit mult mai vastă. În zilele noastre universalitatea omului de cultură este dată, mai curînd, de faptul că se realizează într-un anumit domeniu, dar cu deschideri universale. Este vorba de a situa propriul domeniu de cunoaștere în această perspectivă și de a înțelege legătura cu celelalte domenii ale cunoașterii. De a înțelege, de exemplu, care este poziția limbajului în raport cu arta, filozofia, mitul etc. Dacă vrei să ajungi la o definiție a limbajului, trebuie să vezi care e legătura lui cu arta și filozofia. Cred că în special lingvistica – atunci cînd nu se limitează la informația mărunță – este disciplina care deschide cele mai multe perspective, deoarece are cele mai multe legături cu modul de a fi al omului, cu toate activitățile umane în general. Din perspectiva universalității culturii, limbajul ocupă poziția centrală”.

Spre deosebire de alți lingviști, creatori de școli ajunse la modă, Coșeriu nu pregetă să-și recunoască sursele și predecesorii. „Sînt lingviști, afirmă el, care se cred unici și înălțători, care afirmă sau cred că nu datorează nimic altor lingviști și pretind că la alți învățați nu au întîlnit, eventual, decît confirmarea propriilor idei și convingeri. Dar se înșală”. El își recunoaște în mod constant „izvoarele”, influențele și „maestrîi ideali”.

În lingvistică e vorba, în primul rînd, de Saussure și Hjelmslev dar și de Antonino Pagliaro, Ramón Menéndez Pidal sau chiar Hermann Paul și Leonard Bloomfield. La toți a găsit „intuiții care pot fi dezvoltate” sau „nuclee de formulări importante.” Nu se poate vorbi însă de un eclecticism al operei coșeriene pentru că „nu e vorba de o sinteză făcută din diferite bucăți, ci de o confirmare a acestor *orizonturi* ale lingvisticii, care au fost construite, în realitate, de mine însumi, încetul cu încetul, însă în această colaborare cu toată tradiția.” Mereu a identificat „los alcances y los limites”, anvergura, dar și limitele anumitor teorii, teze sau concepții.

În plan filozofic și epistemologic influențele vin de la Platon, Aristotel, Leibniz, Vico, Kant, Hegel, Humboldt, Husserl și Croce, însă deasupra tuturor stau Aristotel, Hegel și Humboldt.

Principala problemă a perspectivei filozofice și epistemologice e cea a esenței însăși a limbajului, concepție pe care Eugeniu Coșeriu și-a rezumat-o într-un text-sinteză extrem de dens, intitulat *Zece teze despre esența limbajului și a semnificației*, și pe care îl reproducem în continuare *):

„I. Prioritatea absolută a limbajului

Eroarea fundamentală a celor mai multe teorii (sau filozofii) ale limbajului e de a dori să reducă limbajul la o altă facultate sau la o activitate printre facultățile (sau activități libere) ale omului: la înțelegere (gândire rațională), la spiritul practic sau la artă. Limbajul nu se lasă redus la altceva. Limbajul – Hegel a văzut bine acest lucru – este una dintre cele două dimensiuni ale *existenței* omului; cealaltă fiind munca. Omul este singura ființă care muncește și care vorbește, în sensul propriu al acestor termeni. Prin *muncă*, omul își construiește neîncetat o lume potrivită existenței sale fizice. Prin *limbaj*, el își construiește o lume potrivită existenței sale spirituale: o lume *care poate fi gândită* (lumea experienței sensibile poate fi reprezentată, însă nu poate fi gândită). Limbajul este, astfel, *deschiderea* tuturor posibilităților culturale ale omului (aici fiind incluse gândirea discursivă, știința, filozofia, poezia). Tocmai în acest sens constata Hegel **) că limbajul este „voreilig” ***) , întrucât conține dinainte toate formele dezvoltării spiritului. Toate celelalte aspecte referitoare la trăsăturile caracteristice ale limbajului decurg din acest fapt fundamental.

2. Limbaj și cultură

Limbajul este activitate *creatoare* și, prin aceasta, activitate culturală infinită. El este în același timp o formă a culturii și baza acestei culturi, îndeosebi ca *tradiție* culturală.

3. Universalitățile limbajului

Limbajul este caracterizat prin cinci universalii, dintre care trei sînt primare: *creativitate*, *semanticitate*, *alteritate* iar două sînt secundare sau derivate: *istoricitate* și *materialitate*. *Creativitatea (enérgeia)* ****)

*) Textul, în limba franceză, ne-a fost oferit de autor la ediția a VI-a, 2001, a CISL de la Suceava. Traducerea este realizată de noi în colaborare cu Nicoleta Moroșan.

**) În *Filozofia istoriei*.

***) *grăbit, prematur*.

****) La Aristotel prin Humboldt.

caracterizează toate formele culturii. Printre aceste forme, limbajul este activitatea care creează *semnificate*, creînd semne cu semnificații, și în acest fapt constă *semanticitatea* sa. Aceste semne sînt întotdeauna create pentru altul sau, mai bine zis, ca fiind dinainte și ale altuia, și în aceasta constă *alteritatea* sa. În acest sens, limbajul este manifestarea primară a *alterității*, a *existenței împreună cu altul*, caracteristică omului. *Istoricitatea* rezultă din *creativitate* și *alteritate*. Ea înseamnă că tehnica activității lingvistice apare întotdeauna sub forma unor sisteme tradiționale proprii comunităților istorice, sisteme care se numesc *limbi*: ceea ce se creează în limbaj se creează întotdeauna într-o limbă. *Materialitatea* rezultă din *semanticitate* și din *alteritate*. Într-adevăr, *semanticitatea* este un fapt ce ține de conștiință și nu părăsește conștiința: pentru ca ea să fie pentru altcineva, trebuie să fie reprezentată în lumea sensibilă prin semnificații *materiali*. Bineînțeles că aceasta este situația și în cazul celorlalte activități culturale, ale căror conținuturi, se știe, se constituie doar în conștiință și trebuie să fie toate reprezentate în lumea sensibilă. Totuși, *materialitatea* limbajului este diferită de cea a altor activități culturale, deoarece ea este întotdeauna *materialitate specifică unei limbi*. Același lucru se întîmplă și în cazul specific caracterului *istoricității* lingvistice față de cea a altor activități culturale; în acest sens, stilurile, în artă, nu sînt analoge limbilor. Vom remarca, de asemeni, că limbajul este singura activitate culturală (deci creatoare ca atare) definită de *două* universalii (*semanticitate* și *alteritate*), și nu de una singură, și că *alteritatea* apare aici de trei ori, avînd în vedere că ea condiționează *istoricitatea* și *materialitatea*.

4. Comunicare și comunitate

Limbajul (ca *spunere*) este, cu certitudine, comunicare. Însă trebuie să facem diferența între *comunicarea a ceva*, fapt practic care pur și simplu poate să nu existe, fără ca limbajul să fie, prin aceasta, abolit, și *comunicarea cu altul*, fără de care limbajul nu mai este limbaj și care există întotdeauna (ea este prezentă deja în crearea semnificațiilor), deoarece corespunde alterității funciare a limbajului. Din punctul de vedere al comunității, limbajul nu este doar un fapt social, un produs al societății comparabil cu instituțiile sociale, ci, dimpotrivă, el este, prin alteritate (și Aristotel a surprins foarte bine acest lucru în *Politeia*), fundamentul oricărei asocieri umane.

5. *A numi și a spune*

Cele două funcții fundamentale ale limbajului sînt *onomázein* și *légein* (Platon): *a numi* și *a spune*, ceea ce corespunde aproximativ distincției între *lexic* și *gramatică*. Dar, în timp ce în *numirea* (primară) totul este limbaj (pentru că e vorba de organizarea lumii în categorii și specii), în *spunere* (unde se pune problema stabilirii de relații în această lume și cu această lume) doar forma generică – modalitatea semantică a acestor relații – este, propriu-zis, limbaj, căci, din perspectiva substanței sale, *spunerea* este de asemenea știință, activitate practică, sentiment, artă (poezie) etc.

6. Conținutul lui *a spune*

În conținutul exprimat și comunicat de *spunere*, trebuie să distingem *desemnarea*, *semnificația* și *sensul*. *Desemnarea* este referința la lucruri (stări de lucruri, evenimente, procese) extralingvistice (sau, mai bine spus, exterioare semnelor). *Semnificația* este posibilitatea obiectivă de desemnare dată în semnele unei limbi. *Sensul* este finalitatea fiecărei *spuneri*, conținutul propriu unui discurs ca atare (sau unui fragment de discurs). Astfel, constatarea, replica, răspunsul, întrebarea, obiecția, acordul, dezacordul, rugămintea etc. (toți acei *lógoi* ai stoicilor) sînt unități de *sens* și nu de semnificație. Din punct de vedere lingvistic, *sensul* este finalitatea discursului dat (exprimat) prin semnat (lexical, categorial, gramatical, ontic) și prin desemnare; la constituirea sa contribuie și cunoașterea lucrurilor și a cadrelor (contextelor). Conținutul exclusiv (și propriu-zis) lingvistic este, în consecință, *semnificația*.

7. Limbaj și poezie

Ca identificare a unei modalități a existenței, *semnificația* este un act de cunoaștere, mai precis, asemeni poeziei (și artei în general), de *cunoaștere intuitivă*. Aceasta i-a făcut pe unii filozofi să identifice limbajul cu poezia, cel puțin în ceea ce privește actele imaginare de creație. Cu toate acestea, semnificația (și, în consecință, limbajul) nu este identică cu poezia. Pe de o parte, semnificația este întotdeauna opera unui subiect înzestrat cu *alteritate*, în timp ce poezia (ca și arta în general) este opera unui subiect absolut (care se instituie ca absolut). Pe de altă parte, limbajul ca atare nu este decît semnat (lexical, categorial, gramatical, ontic), în timp ce poezia este o *spunere* cu substanța sa proprie. Filozofii care identifică limbajul și poezia nu consideră limbajul decît ca *spunere* (a unui subiect absolut). Noi afirmăm, dimpotrivă, prioritatea limbajului

și față de poezie. E cu totul altceva a spune că limbajul poetic este limbajul în plenitudinea sa funcțională.

8. Semnificație și ființare

Semnificația unui nume este *diacriticon tes ousias* (Platon): delimitare și, prin aceasta, constituire a unei *modalități* (tot virtuale) a ființării. În sine, *semnificația* unui nume este întotdeauna universală, deoarece ea nu numește *entități* recunoscute ca atare, ci o posibilitate infinită a *ființării*. Ea se găsește nu la sfârșitul, ci la începutul constituirii unei clase (care, în raport cu lumea reală, poate să fie și o clasă cu un singur membru cunoscut – de exemplu *soare, lună* – sau chiar o clasă vidă). De aceea, desemnarea nu este faptul primar al limbajului, ci un fapt secundar, subordonat *semnificației*: este faptul de a raporta un lucru constatat la o *semnificație* deja dată. Numele propriu este, în limbaj, un fapt secundar: este un nume de identificare istorică a unei entități în interiorul unei clase deja recunoscute ca atare.

9. *Semnificație*, adevăr, existență

Semnificația (și, prin ea, limbajul ca atare) nu este nici adevărată, nici falsă: ea este anterioară distincției înseși între adevărat și fals. La fel, nereprezentînd decît o modalitate virtuală (posibilitate) a ființării, ea este anterioară distincției între existență și inexistență (Aristotel). Adevărată sau falsă nu poate fi decît *spunerea* înțeleasă ca propoziție (*logos apofantikos*). La fel, doar cunoscînd o *semnificație* putem constata existența entităților desemnabile care îi corespund. Este ceea ce eu numesc *caracterul deictic* al limbajului: un nume „arată” o *modalitate a ființării* (sau, mai bine zis, el o constituie și o reprezintă), dar nu ne spune nimic despre ea. (Derivatele și compusele îl conțin deja pe *a spune*, i.e. corespund din punct de vedere lingvistic unei anumite „gramaticalizări”).

10. Limbaj și lucruri

Limbajul e cel care conferă *existență* „lucrurilor”: el nu este o nomenclatură pentru clase de „lucruri” recunoscute dinainte ca atare. Bineînțeles, limbajul nu creează *entitățile*, ci le creează *ființarea*: le face să fie *într-un fel sau altul*, le face să fie *acesta* sau *acela*. Astfel, limbajul nu creează arborii, ci îl creează pe *a fi arbore* (și nu, de exemplu, plante în general sau reprezentînd o altă specie). Acesta este modul în care limbajul ne conduce spre o lume ordonată de lucruri. Delimitînd modalități ale *existenței*, el ne permite să constatăm sau să

recunoaștem în lume *entități* corespunzând acestor modalități oferindu-ne, în acest fel, posibilitatea de a cerceta lucrurile în ele însele și, în consecință, posibilitatea unor noi delimitări: delimitări de data aceasta obiective, avînd în vedere că sînt realizate în chiar lumea lucrurilor și pentru care se pot crea nume (termeni). Orice știință începe în mod necesar prin clasificări operate de limbaj, însă nu se oprește la aceste clasificări. Astfel se formează limbajul tehnic (sau terminologia). Orice terminologie (chiar terminologia cunoașterii comune) este, în acest sens, inversul limbajului original non-terminologic: ea merge de la desemnare la semnificare și numește în mod efectiv clase recunoscute dinainte ca atare. Însă limbajul tehnic nu poate fi constituit decît în plan secundar dacă se pleacă de la delimitări deja realizate în și prin limbajul non-tehnic.”

*

* *

S-a afirmat că lingvistica lui Coșeriu ar putea fi considerată o încercare (cu rezultate remarcabile) de a concilia viziunea saussuriană a limbii ca sistem de opoziții funcționale cu viziunea humboldtiană, de sorginte aristotelică, a limbajului ca *énérgεια*, ca activitate creatoare, ca sistem dinamic.

Acestea sînt însă doar punctele de plecare în edificarea, pe fundamentele filozofiei limbajului, a unei lingvistici „totale”, pe care Coșeriu o numește „lingvistică integrală”. Parametrii săi au fost sintetizați de cel mai important exeget român al operei coșeriene, Mircea Borcilă, sub forma unui „*pentalog* al integralismului lingvistic”:

1. întemeierea întregii lingvistici pe un fundament epistemologic antipozitivist;
2. schimbarea radicală a perspectivei de abordare și constituirea lingvisticii, pe această bază, ca știință integrală a *vorbirii* și nu doar a *limbilor*;
3. definirea obiectului noii lingvistici ca fiind reprezentat de „funcția semnificativă”, i.e., a *creației de semnificații* și/sau de „competența lingvistică”, în sensul coșerian;
4. delimitarea subdomeniilor fundamentale („vorbirea în general”, limbile, textul), corespunzătoare celor trei planuri ale competenței (elocutională, idiomatică, expresivă) și straturi de conținut (designație, semnificație, sens);

5. dezvoltarea, în acest cadru, a investigațiilor sistematice preponderent descriptive sau „empirice”.

Coșeriu fundamentează impresionantul edificiu al lingvisticii integrale pe propria filozofie a limbajului, în special pe conceptul de „funcție semnificativă” (prin care înțelege, în primul rînd, „creație de semnificații”), concept prin care afirmă atît autonomia funcțională a limbajului, cît și trăsăturile sale primare: *creativitatea, semanticitatea și alteritatea*.

Funcția semnificativă se manifestă în trei planuri distincte ale limbajului: *universal, istoric-idiomatic și individual*. E o distincție pe care o fac intuitiv și vorbitorii oricărei limbi între *vorbire în general, a vorbi o limbă și discurs (text)* și corespunde la trei tipuri de conținut: *desemnare, semnificație și sens*. În consecință, alături de binecunoscuta și tradiționala „lingvistică a limbilor” (ca lingvistică a semnificației), Coșeriu a întemeiat altele două: o lingvistică a vorbirii (ca lingvistică a desemnării) și o lingvistică a textului (ca lingvistică a sensului).

Simplificînd sever complexa arhitectură a edificiului coșerian, să amintim doar cîteva dintre consecințele acestei viziuni exhaustive:

- înlăturarea permanentelor confuzii anterioare între planul universal și cel idiomatic;
- distingerea a trei niveluri ale limbii funcționale: *tipul lingvistic* (stratul principiilor de structurare materială și semantică); *sistemul* de opoziții distinctive; *norma* limbii (ca normă de realizare a sistemului funcțional). Această trihotomie face necesare, alături de *lingvistica structurală a sistemului, o lingvistică a normei și o tipologie lingvistică*, aceasta din urmă văzută nu ca o clasificare a limbilor după anumite trăsături comune, ci ca studiu și descriere a limbilor în planul principiilor structurante;
- limba istorică nu înseamnă doar omogenitate, ci și diversitate, varietate de cel puțin trei tipuri: în spațiu, în straturile socio-culturale ale comunității și după circumstanțele și finalitățile vorbirii – tipuri pentru care Eugeniu Coșeriu folosește termenii de varietate *diatopică, diastratică și diafazică* (sau varietate „stilistică”). În consecință, alături de lingvistica structurală a omogenității se justifică alte trei discipline ca „lingvistici ale varietății”, tot sincronice ori descriptive și analitice: dialectologia și sociolingvistica, deja existente, însă refundamentate de cadrul

teoretic al lingvisticii integrale, dar și o „stilistică a limbii”, o disciplină incipientă ce urmează să se dezvolte;

- lingvistica istorică nu mai este, ca la Saussure, o știință incoerentă a unei diacronii atomiste, ci o știință globală a dezvoltării limbilor istorice, o parte concretă și unitară a lingvisticii integrale;
- este avut în vedere nu doar limbajul primar (referitor la „extralingvistic”), ci și *metalimbajul*: vorbirea și știința de a vorbi despre vorbirea însăși, și de aici necesitatea unei lingvistici a metalimbajului;
- vorbirea nu e doar „tehnică liberă”, ci și „discurs repetat” (construcții fixe de diferite tipuri). E necesară, prin urmare, o lingvistică a acestui tip de discurs, foarte diferită însă de studiile curente de „frazologie”;
- „competența expresivă” manifestată în planul individual al limbajului, căruia îi corespunde stratul semantic al *sensului*, fundamentează *lingvistica textului* și/sau *analiza discursului*, văzută ca o „creație de sens” în toate tipurile de discurs.

*

* *

O viitoare monografie românească despre opera lui Eugeniu Coșeriu nu ar trebui să evite discutarea unor aspecte ale „stilului Coșeriu”. Contactul cu textul său dă cititorului impresia de transparență și, în același timp, de profunzime. Această impresie de „profunzime limpede” vine, poate, din simplitatea formală a discursului care îmbracă, însă, o complexitate ideatică nebănuită la prima vedere. Trebuie amintită apoi logica impecabilă a mecanismelor argumentative. De exemplu, capodopera intitulată *Teze despre tema „limbaj și poezie”* este structurată formal pe etapele *dialecticii* hegeliene, un proces logico-ontologic în care determinarea abstractă este întâi afirmată („teza”), apoi negată („antiteză”) pentru ca în final să fie reabilitată într-o unitate mai profundă („sinteza”):

Teză: Poezia este identică cu limbajul-ca-atare pentru că reprezintă realizarea tuturor posibilităților limbajului, fiind spațiul desfășurării integrale, al plenitudinii funcționale a acestuia. Poezia este limbajul absolut.

Antiteză: Identificarea dintre limbaj și poezie nu este acceptabilă pentru că limbajul nu este absolut (el înseamnă înțelegere și structurare

a „lumii”, dar nu este interpretare a ei, nici creator de lumi posibile, ca poezia) și, în plus, are dimensiunea „alterității” (care lipsește poeziei).

Sinteză: Poezia este „absolutizare” a limbajului, dar numai în planul „sensului” textului, acesta din urmă fiind o modalitate superioară a faptului lingvistic (semnificant-semnificat-desemnare) în care limbajul ca atare devine expresie pentru conținuturi de nivel superior.

Nu ar trebui uitat în această viitoare monografie nici umorul coșerian. „Eugenio es un genio” – spunea uneori despre sine, zîmbind cu un amestec de orgoliu și autoironie –, dar un geniu care le reamintea confrăților lingviști că „lingvistul nu trebuie să uite niciodată că limbajul există prin și pentru vorbitori, și nu prin și pentru lingviști”. „Lingviștii *de meserie* se aventurează, de fapt, destul de rar pe tărîmul filozofiei limbajului, deși nu arareori ei cred că fac asta”; „un lingvist onest, conștient de granițele posibilităților sale, ar putea preciza, la finalul lucrării sale: *Aici se sfîrșește contribuția mea. Tot ceea ce ar mai fi de spus este o problemă de filozofie a limbajului*”. Acest umor, provenit dintr-o superioară îngăduință sau compătimire se transformă uneori într-o ironie polemică devastatoare: vorbind despre imposibilitatea de a interpreta limbajul în termeni cauzali, de stimuli și reacții fizice, Coșeriu observă că, de fapt, „comportamentul care ar fi de studiat este cel al lui Pavlov, nu al cîinelui”; Noam Chomsky pur și simplu nu îl înțelege pe Humboldt și îi echivalează, nejustificat, unele concepte cu propriile concepte. Rezultatul e un fel de „Struțocămilă”: „Humboldt-ul despre care se vorbește atît de des în zilele noastre în publicațiile transformaționaliste nu este acel Wilhelm von Humboldt istoric, ci un hibrid *Noam von Humboldt*”.

*

* *

Opera lui Coșeriu a creat adevărate „școli lingvistice coșeriene” în Germania, în Spania sau în Japonia. În România – cu excepția Centrului de Studii „Eugeniu Coșeriu” de la Cluj (coordonat de Mircea Borcilă și ai cărui membri au obținut unele rezultate cu totul remarcabile în traducerea, interpretarea și aplicarea concepției coșeriene asupra limbajului și lingvisticii în diferite domenii de cercetare ale științelor limbajului) – nu putem vorbi astăzi decît de „afinități”, „atitudini” sau „orientări coșeriene” individuale, plasate îndeosebi în principalele centre universitare din România și din Republica Moldova. Trebuie

totuși amintite și concretizările, extrem de importante, în cunoașterea creației coșeriene, înfăptuite de Andrei A. Avram, Nicolae Saramandu și Eugenia Bojoga, sau importanța Colocviului Internațional de Științe ale Limbajului „Eugeniu Coșeriu” de la Suceava, ajuns la a X-a ediție (colocviu al cărui întemeietor și patron spiritual a fost și rămîne Coșeriu însuși).

Faptul că astăzi marele lingvist și filozof al limbajului este mai bine cunoscut în Japonia, de pildă, decît în România, unde nu s-a tradus nici măcar un sfert din creația sa, sau faptul că nu avem încă o monografie românească despre opera sa – ar trebui să ne îngrijoreze. Un prim și necesar remediu ar putea fi acțiunea, coordonată, de traducere și editare în limba română a operei sale integrale.

După traducerea volumelor *Limba română în fața occidentului, Lingvistică din perspectivă spațială și antropologică, Introducere în lingvistică, Sincronie, diacronie și istorie, Lecții de lingvistică generală, Teoria limbajului și lingvistică generală* și publicarea cîtorva volume de prelegeri și conferințe, prezenta antologie vrea să însemne un alt pas înainte în cunoașterea operei de dimensiuni impresionante și cu adevărat geniale a lui Eugeniu Coșeriu.

Apariția prezentului volum nu ar fi fost posibilă fără munca, extrem de anevoioasă, a peste 20 de traducători și fără sprijinul constant și substanțial primit de la Eugenia Bojoga, Cristinel Munteanu, Nicolae Saramandu, Eugen Munteanu și Dumitru Irimia. Tuturor le adresăm mulțumirile noastre.